

לשמוע קול תורה – מדרש בפרשה

פרשת שמות

יש ראייה ויש ראייה

משה רבנו הגדל בביתו של פרעה יוצא מהארמון לראות את שלום אחיו:

"וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלַתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עִבְרִי מֵאֶחָיו" (שמות ב, יא).

רש"י מפרש:

"וירא בסבלתם – נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם".

מבטו של משה רבנו איננו מבט של צופה מן הצד; המפגש עם אחיו הסובלים מניע אותו מייד לפעולה. הוא סובל את סבל העם, כואב את כאבו – ולוחם את מלחמתו:

"וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרִי" (ב, יב).

אחרי שנים רבות הא-ל מתגלה למשה רבנו בסנה:

"וַיֵּרָא מֵלֶאכֶּה ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וְהָנָה הַסֵּנֶה בְּעַר בְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינְנוּ אֹכְלִים" (שמות ג, ב).

גם הפעם ראייתו של משה רבנו איננה ראייה פסיבית. הוא מרגיש שהשכינה טמונה במראה המופלא שנגלה לעיניו – ומבקש להתקרב:

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרֶה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמְּרָאָה הַגְּדֹלָה הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסֵּנֶה" (ג, ג).

והתורה ממשיכה:

"וַיֵּרָא ה' כִּי סָר לְרֵאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֶ-לֵהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הַנְּנִי" (ג, ד).

מהו הדבר שהביא להתגלות ה' למשה?

לפי המשמעות הפשוטה של הפסוק ה' התגלה למשה לאחר שראה שמשה סר מדרכו כדי לראות מקרוב את המראה הגדול של הסנה הבוהק, אולם המדרש מדגיש נקודה אחרת שראה ה' – ומחזיר אותנו למתואר בתחילת הפרשה:

"אמר הקדוש ברוך הוא אתה הנחת עסקיך והלכת לראות בצערן של ישראל ונהגת בהן מנהג אחים, אני מניח את העליונים ואת התחתונים ואדבר עמך, הדא הוא דכתיב וירא ה' כי סר לראות – ראה הקדוש ברוך הוא במשה שסר מעסקיו לראות בסבלותם, לפיכך ויקרא אליו א-להים מתוך הסנה" (שמות רבה א, כז).

המדרש מבהיר שמשה רבנו נבחר לגאול את ישראל ולתת להם את התורה לא רק בשל צימאנו לתורה וכמיהתו להתקרב לשכינה שהסתתרה בסנה, אלא קודם כול משום שראה את צרותיהם של אחיו ויצא להגנתם.

אין זאת אלא שכדי לקבל התורה צריך לשאת בעול עם עם ישראל.

שאל דוד בוצ'קו